

ALLA TJÄNAR PÅ HÅLLBARHET

HÅLLBAR

utveckling inom
besöksnäringen

Vi är den första generationen som kan utrota fattigdomen, och den sista som kan bekämpa klimatförändringarna

FNs generalsekreterare Ban Ki-moon

MED FINANSIERING FRÅN

Innehåll

Vadå hållbar utveckling?	5
Allt hänger ihop	6
Du är en del av något större	12
Nio steg till hållbarhet	16
Energi & Vatten	20
Kemikalier & Gifter	22
Avfall & Återvinnig	24
Resor & Transporter	26
Inköp & Leverantörer	28
Mat & Dryck	30
Natur- & Kulturarv	32
Tillgänglighet & Hälsa	34
Ledarskap & Arbetsmiljö	36
Hur gör vi verkstad av det här?	38
Berätta om ditt fantastiska arbete	44
Konsten att tjäna pengar	46

2018

Detta material är framtaget av Region Blekinge och Biosfärområde Blekinge Arkipelag i samverkan med Energikontor Sydost, i samsyn med Visita. Tack till Det Naturliga Steget och Blekinge Tekniska Högskola för kunskapsstöd och visst bild- och textmaterial. Ansvaret för tolkningar och innehåll i boken ligger dock helt på författarna.

Foto: Robert Ekholm, Johan Willner, Ola Åkerborn, Lars Nyman, Lisa Andersson, Joakim Larnö, Birger Lallo
Form: Kreation
Text: Johan Nilsson, Simone Wenzel

**Vadå
hållbar
utveck-
ling?**

Hållbarhet ur ett företagsperspektiv innebär att:

- 1** Använda resurser och genomföra aktiviteter på ett effektivt och varsamt sätt, för att inte skapa obalans i naturen, nu eller i framtiden.
- 2** Att stödja människors behov, som påverkas direkt eller indirekt av företaget eller produktens användning.
- 3** Säkra en sund ekonomi nu och i framtiden.

3 dimensioner

Hållbar utveckling består av tre dimensioner, där varje dimension behövs, är i samspel och stödjer varandra enligt bilden.

Målet

Miljön sätter ramarna för vad som är möjligt att göra. Social hållbarhet är målet, ett samhälle där människor inte systematiskt hindras från att tillgodose sina behov. För att nå målet behöver det finnas ekonomiska möjligheter och incitament.

Om vi inte har ett fungerande ekosystem finns det inte någon förutsättning för att skapa liv och ett samhälle för oss människor att leva i. Det är inte heller möjligt att skapa en fungerande ekonomi i ett icke fungerande samhälle.

A large coil of thick, braided rope is the central focus, resting on a wooden surface. The rope is dark and has a textured, braided appearance. The background consists of dark wooden planks and beams, with a window visible at the top. The lighting is dramatic, highlighting the texture of the rope and the grain of the wood.

**Allt
hänger
ihop!**

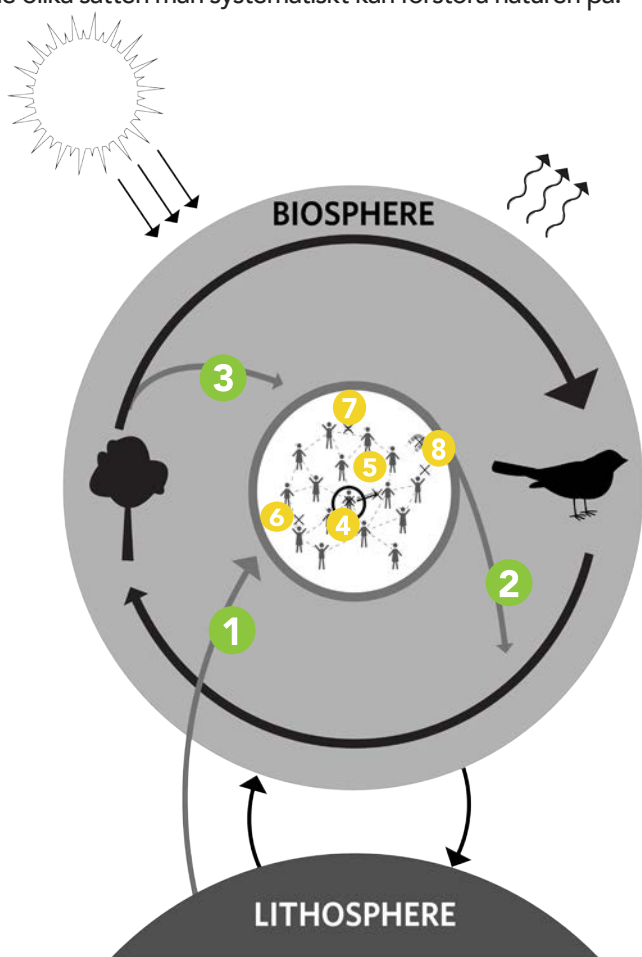
Cirkulärt samhälle

Vi lever i ett samhälle där allt finns kvar - ingenting försvinner. Därför blir det viktigt att tänka kring vilka verktyg som behövs för att göra resan från ett linjärt samhälle med produktion – deponi till ett mer hållbart cirkulärt samhälle. För att kunna göra det måste vi förstå problematiken.

De system som naturen har byggt upp under en väldigt lång tid kan samhället förstöra oroväckande snabbt genom att ta upp resurser från jorden snabbare än vad planeten förmår producera nya och genom att förorena naturen med konstgjorda ämnen som inte bryts ner, eller bryts ner väldigt långsamt.

Åtta principer som definierar hållbarhet

Illustrationen belyser hur allt hänger samman, kopplat till hållbarhetsprinciperna som beskrivs på nästa uppslag. Illustrationen visar de olika sätten man systematiskt kan förstöra naturen på.

Visste du att?

Hållbarhetsprinciperna är skapade i en vetenskaplig konsensusdialog i samråd med många forskare och har utvecklats under många år. Hållbarhetsprinciperna definierar de grundläggande villkoren för ett hållbart samhälle och erbjuder en tydlig referenspunkt för strategisk planering. Vi måste hålla oss inom dessa ramar för att säkerställa att vi inte systematiskt förstör de sociala och ekologiska systemen som vi är beroende av. Hållbarhetsprinciperna hjälper oss att förstå vad vi siktar mot. Det är en avgörande förutsättning för att på ett effektivt sätt kunna närma oss ett hållbart samhälle, ett steg i taget.

De åtta hållbarhetsprinciperna

I ett hållbart samhälle utsätts inte naturen för systematiskt ökande...

1

...koncentrationer av ämnen från berggrunden

- Byt ut metaller och mineraler som är ovanliga mot dem som är mer vanliga
- Minska beroendet av fossila bränslen

...koncentrationer av ämnen från samhällets produktion

- Byt ut ämnen producerade i samhället som är ovanliga i naturen, mot ämnen som är mer vanliga, eller snabbt bryts ner
- Använd alla ämnen som produceras i samhället mer effektivt
- Fasa ut ämnen som ökar i koncentration i naturen p.g.a. omfattande användning och utsläpp (ex. kväve)

2

3

...degradering på fysiskt sätt (t.ex. avskogning och utarmning av ekosystem)

- Utnyttja enbart resurser från välskötta ekosystem
- Utnyttja både resurser och naturytor mer effektivt
- Vidta försiktighet vid all form av naturpåverkan

Och i det samhället utsätts inte människor för systematiska barriärer avseende...

...hälsa

- Utsätt inte människor för varken fysisk, psykisk eller emotionell skada
- Använd produkter, arbetsmetoder och material som är säkra och icke hälsovådliga

4

5

...inflytande

- Arbeta med delaktighet och inflytande, samt transparens i ditt företag

...kompetens

- Skapa förutsättningar för personlig utveckling i ditt företag
- Arbeta med den lärande organisationen i syfte att vidareutveckla verksamheten och bli ännu bättre

6

7

...opartiskhet

- Respektera människors lika rättigheter och värde
- Använd inte ofrivillig eller underbetald arbetskraft och inte heller barnarbete

...meningsskapande

- Arbeta fram visioner för din verksamhet, (vad man vill göra och varför) och dela dem med alla anställda

8

A photograph of a person in a boat on water, with a strong yellow-green color overlay. The person is wearing a light-colored sweater and is holding a wooden oar. The background shows a dense forest of trees reflected in the water. The text is centered and reads:

**Du är
del av
något
större**

De globala målen

Vägen till ett hållbart samhälle är en väg vi måste vandra tillsammans. Därför förband sig världens ledare i september 2015 att uppnå tre fantastiska saker under de kommande 15 åren:

- Att utrota extrem fattigdom
- Att minska ojämlikheter och orättvisor i världen
- Att lösa klimatkrisen

Agenda 2030

Detta har döpts till Agenda 2030 och agendan är unik i sitt slag med 17 globala mål som betonar att sociala, ekologiska och ekonomiska aspekter av utveckling inte kan hanteras var för sig. Om målen ska kunna uppnås krävs en genomgripande omställning av samhället. Besöksnäringen har en nyckelroll för att skapa framtidens hållbara samhälle.

Så kan du bidra till de globala målen

Lösningarna till att nå de globala målen är i huvudsak lokala. För att visa hur besöksnäringen bidrar till de globala målen har vi i handboken lyft in symboler, där varje område kan kopplas till ett eller flera av FN:s globala mål.

Visste du att?

- Du kan jobba strategiskt mot hållbarhet och de 17 globala målen genom att;
- Göra en ABCD analys av ditt företag (s.31)
 - Arbeta med de 9 områden som presenteras i nästa kapitel
 - Ta värdegrundade beslut med hållbarhetsprinciperna som ledstjärna

Att vår näring är en förutsättning för att Sverige ska kunna klara av att minska landets klimatpåverkan med 63 procent till år 2030 är det inte många som vet. Lika få vet att besöksnäringen har en viktig roll i att Sverige ska kunna klara vår del i att uppnå FN:s 17 hållbarhetsmål.

Eva Östling, VD Visita

A black and white photograph of three people ice skating on a frozen lake. The skaters are wearing winter gear and carrying backpacks. The ice is dark and reflective, showing the skaters' silhouettes. In the background, a body of water and a distant shoreline are visible under a cloudy sky. The text 'Nio steg till hållbarhet' is overlaid in large white font.

Nio steg till hållbarhet

Hur ska jag börja?

Det är inte alltid enkelt att veta hur man ska börja. Börja med att göra en nulägesanalys av var ditt företag står idag, se sida 41. De områden som lyfts fram i denna handboken kan vara en hjälp på vägen i det som ibland kan uppfattas som en hållbarhetsdjungel.

Olika områden

För att närma dig ett hållbart företagande finns det olika områden att se över. Vi har kort beskrivit dem på följande sidor, tillsammans med några tips och exempel.

Fördjupande läsning

Vill du ha djupare kunskaper finns det mer att hämta i Visitas bok "spela roll" och hjälp att få via exempelvis Swedish Welcome. De olika områdena innehåller var och ett sina möjligheter och utmaningar i resan mot ett mer hållbart företagande. Det är sällan en god idé att börja med allt samtidigt om du vill nå resultat. Vissa kriterier kanske ni ligger långt fram inom och andra är det en längre väg att gå, börja då där det finns störst vinningar att göra.

Lite längre fram i handboken går vi igenom ett strukturerat sätt att få er verksamhet mer hållbar.

**Kryssa
hur långt
ni har
kommit**

Vilket område är prioriterat?

Kryssa hur långt ni har kommit för att se vilket område som är mest prioriterat i ert företag och vilket område där hållbarheten kan förbättras.

	Precis börjat	Bra koll
1. Energi & Vatten	☐	☐
2. Kemikalier & Gifter	☐	☐
3. Avfall & Återvinning	☐	☐
4. Resor & Transporter	☐	☐
5. Inköp & Leverantörer	☐	☐
6. Mat & Dryck	☐	☐
7. Natur- & Kulturarv	☐	☐
8. Tillgänglighet & Hälsa	☐	☐
9. Ledarskap & Arbetsmiljö	☐	☐

1. Energi & Vatten

Att spara energi & vatten är antagligen de enskilt mest motiverade insatserna att göra för att gå mot en mer hållbar verksamhet. Genom att satsa på en mer effektiv energianvändning och förnybar energi kan du minska dina driftskostnader. Både små och stora åtgärder ger resultat. Du kan dessutom enkelt se resultatet på fakturan.

Det kan vara svårare att förstå hur mycket vatten det går åt att producera saker (virtuellt vatten) och vilken enorm påverkansmöjlighet som finns där. I vårt län riskerar vi att få vattenbrist, därför behöver vi också hushålla mer med vatten.

Vattenförbrukning

Även produkter som vi köper kan vara kopplade till vattenförbrukning. Ett exempel är bomull som ofta produceras i länder där vattentillgången inte är så god. Det skapar problem i producentlandet i och med att det går åt ungefär 3000 liter vatten för att producera en t-shirt.

Lätt & rätt

- Byt till ledbelysning och använd timer/rörelsedetektorer
- Följ upp fjolårets förbrukning, jämför med årets och skapa sparmål utifrån det
- Om du mot förmodan inte redan har förnybar energi, byt avtal
- Gör en långsiktig plan för att byta ut storförbrukare av energi
- Producera din egen energi, exempelvis med solceller på taket
- Återanvänd regnvatten, som toalettvattnet eller för bevattning
- Uppmuntra dina gäster att hushålla med vatten och informera om att vi har vattenbrist i länet
- Det går åt 16 000 liter vatten för att producera ett kilo nötkött. Genom att ställa om till en mer vegetarisk meny finns det mycket att tjäna

2. Kemikalier & Gifter

Bara i EU har vi någonstans över 100 000 kemiska ämnen registrerade. Vissa är direkt giftiga och ska vara uppmärkta och relativt enkla att ta ställning till. Andra bryts ned på lång sikt och över tid kan de skapa störningar i natur och människa, exempelvis öka risken för hormonstörningar och cancer.

Inom jordbruket används mycket kemikalier i framställningen av foder. I förlängningen hamnar de i grundvattnet och tas upp av djur och natur. Sedan hamnar de i våra kroppar, via det vi äter och dricker.

Hur hanterar vi det?

Enklast genom att minska ner på kemikalier så mycket det går, genom aktiva och medvetna val. Det finns inget att förlora, bara vinningar. Både när det gäller att spara pengar, såväl som miljön och inte minst att minimera risker för dem som använder kemikalierna.

Lätt & rätt

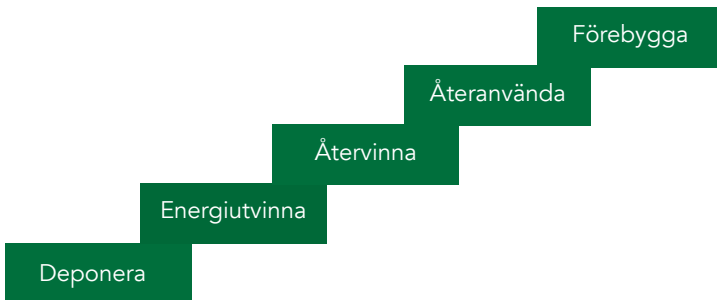
- Inventera vilka kemikalier ni använder. Tänk igenom vilka ni kan utesluta/ersätta
- Städa med miljömärkta städ- och diskmedel eller städa kemikaliefritt med mikrofiberduk och ångtvätt
- Var noga med doseringen när kemikalier används, så du inte överdoserar. Välj tvål och schampoo som är miljömärkta
- Använd ekologiska råvaror för mat och dryck

3. Avfall & Återvinning

När smålänningen frågar vad det kostar frågar blekingen om det kostar nåt. Kanske en skröna, men ändå.

Först betala för varan och sen betala för att bli av med den, är det en bra idé?

Genom att arbeta enligt avfallstrappan och i första hand minimera inköp, att återanvända produkter eller återvinna dem skapar vi vinningar i alla led. Såväl ekonomiska som miljömässiga.

Lätt & rätt

- Ta för vana att tänka igenom "behövs verkligen det här"
- Källsortera och öka andelen avfall som går till återvinning
- Gå igenom kontrakten för er avfallshantering och se om det går att arbeta smartare
- Kompostera eller källsortera matavfall
- Använd inte engångsartiklar
- Tydliggör rutiner för sortering av avfall och gör återvinningsplatser lättillgängliga

4. Resor & Transporter

Vi reser som aldrig förr. Det har aldrig varit billigare, lättare och snabbare att resa både till och mellan olika platser. Globalt bedöms turismen stå för fem procent av de fossila koldioxidutsläppen, medan den siffran i Sverige är hela 11 procent. Som bekant är flyg ett miljömässigt sämre alternativ att transportera sig och tåg ett av de bättre. I Sverige är tåget i princip klimatneutralt.

På något sätt ska våra kära besökare ta sig fram och naturligtvis ska alla välkomnas, men kanske kan ni hjälpa till med att göra valet av transportmedel lite mer klimatsmart. Uppmuntra gärna gästerna till hållbara transportval. Du kan tipsa om utflyktsmål som besökarna kan nå till fots, med cykel eller kollektivtrafik. Eller erbjuda paket där kollektivtrafik ingår. Likaså när det gäller transporter av varor, där tåg ofta är ett alternativ och välplanerade beställningar kan bidra till kraftigt minskade kostnader för onödiga transporter som miljön och inte minst att minimera risker för dem som använder kemikalierna.

Lätt & rätt

- Lyft upp informationen om möjligheter att hitta er destination och utflyktsmål med kollektivtrafik eller cykel
- Premiera kollektiva resor bland medarbetare. Kanske erbjuda månadskort på kollektivtrafik som en löneförmån
- Samordna leveranser från flera leverantörer
- Satsa på en bra cykelparkering för medarbetare och gäster
- Välj bränslesnåla fordon som drivs med biobränslen
- Samarbeta med vandrings- och cykelleder, samt kajakuthyrningar i området

5. Inköp & Leverantörer

Dina möjligheter att påverka vad du köper och vilka leverantörer du använder är i det närmaste totala.

Du kan göra mycket genom att aktivt ta reda på om din leverantör har produkter som är mer hållbara eller att se över om det finns andra leverantörer som kan leverera en mer hållbar produkt. Många gånger blir nettoeffekten av att kunna erbjuda en mer hållbar produkt eller tjänst att betalviljan också ökar, med resultatet att det totalt sätt blir en vinst även om inköpspriset kan vara högre.

Lätt & rätt

- Ställ krav på leverantörer gällande deras hållbarhetsarbete
- Be dina leverantörer om hjälp att hitta hållbara produkter
- Handla inredning, dekoration, bestick m.m. från second hand butiker – gör en god gärning och spara pengar samtidigt
- Välj gärna miljömärkta och närproducerade produkter och tjänster
- Samordna leveranser från olika leverantörer

6. Mat & Dryck

Hur många gånger har man inte själv recenserat en semester med orden "Jo, det har varit jättehärligt, men maten var inte nåt vidare". Det ligger väldigt nära till hands att sätta samman matupplevelsen med det totala intrycket av en upplevelse - där finns också möjligheterna.

Matlandet Sverige lanserades för ett antal år sedan och viktiga komponenter för att leverera matupplevelser utöver det som förväntas är att erbjuda mat lagad på ekologiska råvaror, gärna lokala och säsongsanpassade. Det innebär högre kvalitet, mer näringsinnehåll och det smakar bättre.

Att vi slänger en tredjedel av all mat är någonting som var och en givetvis måste ta på allvar och att arbeta med minskat svinn sparar dessutom pengar.

Lätt & rätt

- Erbjud schyssta produkter. Gå igenom vilka möjligheter som finns att servera ekologiska och fairtrademärkta produkter. Glöm inte att skylta med det.
- Minska matsvinnet, sälj ut överbliven mat billigare, exempelvis via appen Karma
- Byt ut take away-förpackningar i plast eller aluminiumfolie till pappersförpackningar
- Säsongsanpassa dina menyer för att kunna använda lokala råvaror så mycket som möjligt och berätta det för dina gäster
- Erbjud fler vegetariska alternativ på menyn -det är klimatsmart. Det går åt 16 000 liter vatten för att producera ett kilo nötkött. Genom att ställa om till en mer vegetarisk meny finns det mycket att tjäna.
- Erbjud kolsyrat mineralvatten på tappkran istället för flaska

7. Natur- & Kulturarv

Vår verksamhet har kommit till på grund av vår omgivning, det är en sanning för många. En väldigt stor del av turismen i Blekinge har sin bas i våra unika miljöer och rika historia.

Vår varierande natur med allt ifrån skärgårdsöar till skogslandskap erbjuder unika upplevelser. Dessutom finns historien närvarande både i landskapet och i städerna. UNESCO har utnämnt Örlogsstaden Karlskrona som världsarv och en stor del av Blekinges kust och skärgård som Biosfärområde – vi är unika i världen och det ska vi visa!

För att verkligen dra nytta av det unika vi har gäller det att värna om och synliggöra det som finns i vårt närområde – dels genom broschyrer och hemsida, men framförallt i mötet med besökarna. Det är där, genom personliga berättelser som det ges möjlighet att skapa magiska ögonblick som besökarna kommer ihåg.

Lätt & rätt

- Använd storytelling för att berätta om den lokala kultur- och naturupplevelsen
- Inspirera medarbetare att upptäcka lokala naturupplevelser och historiska platser för att i sin tur kunna förmedla det till gästerna
- Länka från hemsida till sevärheter i närområdet
- Erbjud exponering av lokala aktörer i exempelvis reception
- Informera dina gäster om Arkipelaggruttens leder som tillgängliggör vår fantastiska natur och kultur i biosfärområdet Blekinge Arkipelag
- Berätta om allemansrätten på hemsida och/eller i olika tryckt material

Visste du att?

I juni 2011 utnämndes Blekinge Arkipelag till biosfärområde. Biosfärområden är områden med höga natur- och kulturvärden. Biosfärområde Blekinge Arkipelag är en ideell förening som arbetar för en hållbar och levande kust och skärgård där företagande och ekologi utvecklas i harmoni med varandra. Grunden är lokalt engagemang vilket bland annat innebär att Blekinge Arkipelag genom olika typer av projekt stödjer traktens företagare med fokus på hållbarhet. Den här handboken är till exempel ett resultat av samarbete mellan Blekinge Arkipelag och Region Blekinge.

Första åtgärder, tankar och reflektioner för att komma vidare

8. Tillgänglighet & Hälsa

En stark trend inom besöksnäringen är outdoorturismen och hälsa har en enorm potential. Dels i form av att erbjuda hälsoinspirerade tematiska upplevelser, men även att lägga till hälsa som ett genomgående spår när det gäller exempelvis vad som serveras till fika.

Att göra sin verksamhet mer användarvänlig innebär att känslan av kvalitet stärks för alla gäster. Inte minst välkomna vi den stora delen av alla resenärer med funktionsvariationer, vilket utgör en miljon svenskar och över 50 miljoner européer. Av dessa är ungefär en tredjedel uppenbart funktionsnedsatta, medans resterande del är svårare att lägga märke till.

Lätt & rätt

- Informera om var närmaste träningsmöjligheter finns, eller kompletterande träningsformer om ni erbjuder det själva
- Erbjud mat och fika som är tydligt hälsoinfluerade
- Om rökning tillåts, se till att det är en väl fungerande avgränsad yta
- Överväg att ansluta er till nyckelhålet på restaurang om det är aktuellt
- Inventera vad ni gör för att välkomna exempelvis rullstolsburna, synsvaga, hörselskadade och personer känsliga mot dofter

9. Ledarskap & Arbetsmiljö

Utan någon som gör jobbet blir det inte mycket gjort och hur många timmar spenderar vi inte på jobbet. Nog vill vi ha roligt, känna meningsfullhet med vad vi gör och stolthet för vad vi levererar.

Att leva som vi lär och skapa en företagskultur där alla känner sig delaktiga och strävar mot samma mål är enormt utvecklande och skapar även ekonomiska resultat. Det gäller även jämställdhet som en viktig förutsättning för hållbar utveckling. Det finns även belägg för att kvinnor generellt lever mer hållbart än män.

I en välmående organisation sjukskriver man sig inte och ökad lön som motivator kommer först på en sjunde plats, långt efter känsla av sammanhang, möjlighet till inflytande, karriärmöjligheter o.s.v.

Lätt & rätt

- Sätt stora mål för verksamheten och bryt ner dem till mindre mål för respektive medarbetare, där de fått vara med och påverka
- Inventera vilka dolda kompetenser och intressen som finns bland medarbetarna och dra nytta av dessa
- Var den förändring du vill se, kör inte fossildriven bil själv, om det är viktigt för era hållbarhetsmål i verksamheten

A silhouette of a person fishing by a lake at sunset. The person is on the right, holding a fishing rod that extends across the frame. The background shows a calm lake reflecting the orange and yellow light of the setting sun, with a dark treeline on the far shore.

**Hur gör
vi verk-
stad av
det här?**

Involvera anställda

Ja, det beror lite på hur många ni är i verksamheten. Driver du det själv, eller med din bättre hälft har ni säkert redan sett nyttan och har ett engagemang. Då handlar det kanske mest om att sätta mål, göra en plan vid frukostbordet och sätta igång.

Är ni några fler är det en god idé att boka av tid, sätta er ner tillsammans och skapa en gemensam bild av nyttan och föda engagemanget, samt göra en handlingsplan för hur ni ska närma er ett hållbart företagande. Genom att involvera alla anställda i en kreativ skapandeprocess enligt ABCD-metoden kommer ni garanterat nå längre än genom checklistor och pep-pinnar.

Hjälp på vägen

Denna handbok kan vara ett stöd och hjälp på vägen. Visitas bok "spela roll" likaså. På exempelvis Youtube finns mängder av filmer som förklarar hållbarhet. På sustainabilityillustrated.com finns allt från korta filmer som förklarar det övergripande, till de som är längre och mer specifikt behandlar ett ämne. Det kan vara bra att ha som en grund att stå på när arbetet ska påbörjas.

Lätt & rätt

- Ta en halvdag tillsammans där ni skapar samsyn kring problemet samt engagemang och förståelse av vikten att arbeta med hållbarhet
 - Sätt ett gemensamt ambitiöst mål för verksamheten och bryt ner det till mindre mål. Glöm inte att fira era segrar
 - Arbeta mot att involvera hållbarhet i er företagskultur. Genom att ha med det i introduktionen av nyanställda, att involvera det i era nyckeltal och styrdokument
-

Resultatet av att inkludera dina medarbetare i ditt hållbarhetsarbete är att de kommer att vara mer stolta över vad ni levererar. Studier visar att vinsterna i företag med motiverade medarbetare växer tre gånger snabbare än de med omotiverade medarbetare.

The new sustainability advantage, Bob Willard

Om du gör som du alltid gjort får du samma resultat som du alltid fått

Hur ska jag göra?

Ett strukturerat sätt att ta sig an förändringsprocesser och skapa förutsättningar för att lyckas med sitt hållbarhetsarbete är att använda sig av backcasting som metod.

Istället för att försöka förutse framtiden med hjälp av tidigare erfarenheter arbetar man på att vara framsynt genom att skapa sig en vision av hur målbilden ska vara och sen arbetar man sig bakåt. På så vis ringar ni så småningom in vad ni behöver arbeta på för att nå era mål. Ett slags tvärtom-tänk där man börjar med önskat läge och med hjälp av ABCD-metoden konkretiserar hur vägen dit kan se ut. Det kan verka lite krångligt, men genom att arbeta metodiskt kommer det vara en rolig och inspirerande process där både högt och lågt möts för att så småningom landa in en konkret prioriteringsplan.

A

Målbilder

Det första steget är att skapa en gemensam syn på hållbarhet och tillsammans skapa en framtidsbild där er verksamhet är hållbart framgångsrik.

- Ett sätt att skapa förståelse och kunskap kring hållbarhet kan vara att alla tar del av de utbildningar som finns på nätet. Exempelvis på youtube och/eller via nedan länkar.

<http://www.detnaturligasteget.se/webbkurs>

<http://sustainabilityillustrated.com/en/sustainability-videos/>

När var och en har en bild av vad hållbarhet handlar om är det dags att skapa en framtidsbild av er verksamhet. En vision där ni är framgångsrika och arbetar med hållbarhet som en integrerad del av vardagen. Det är en förutsättning för att kunna börja analysera, planera, utveckla och samarbeta mot hållbarhet.

B

Nulägesanalys

Nästa steg är att göra en kartläggning av nuläget i förhållande till visionen och hållbarhetsprinciperna. I nulägesanalysen identifieras gapet mellan nuet och det hållbara målet genom att titta på de organisatoriska förutsättningarna såväl som den påverkan som organisationen har på de sociala och ekologiska systemen.

- Samlas och utgå ifrån er målbild (A). Ställ er frågor som;
 - Hur arbetar vi idag med områdena i vår målbild?
 - Gör vi någonting som går emot vår målbild?

C

Kreativa lösningar & idéer

När ni har identifierat gapet mellan där ni är idag och dit ni vill kan ni börja tänka på innovationer, lösningar och åtgärder.

- I en kreativ brainstorming-process kan ni lista allt från visionära lösningar, som kan transformera hela organisationen och omvandla nyckelutmaningar till möjligheter, till enklare åtgärder som kan fungera som språngbrädor för att ta nästa steg i rätt riktning.

D

Prioritering & planering

Utifrån alla kreativa idéer görs i detta skede en prioritering av vad verksamheten ska fokusera på utifrån tre strategiska frågor:

1. Är det ett steg i rätt riktning?
2. Är det flexibelt och utvecklingsbart?
3. Ger det god avkastning på kort och lång sikt?

Samlas kring ovanstående frågor och gör prioriteringar bland de föreslagna lösningarna/innovationerna och smarta tidiga åtgärder, samt konkreta program för förändring.

Berätta om ditt fantastiska arbete

Kommunicera mera!

Respekten för natur, miljö och individ är helt självklar för oss svenskar. Ja, den är så självklar att vi glömmer bort att berätta för vår omvärld om vår attraktiva och unika livsstil.

Vikten av att kommunicera det som görs ska inte underskattas. Ibland lyfts argument i stil med "men jag gör inte det här för att tjäna pengar" eller "att arbeta med social utsatthet gör jag för att jag vill, det är inte någonting jag vill skylta med".

Om vi istället ser de här handlingarna som någonting unikt och fantastiskt, någonting att vara stolt över som kan inspirera andra till att arbeta mer hållbart. Som kan inspirera andra att göra världen lite bättre, hade det då inte varit en god idé att kommunicera det och låta ringarna spridas på vattnet?

Som en effekt av att kommunicera hållbarhetsarbetet kommer ni även att stärka ert varumärke, öka attraktiviteten som arbetsgivare och attrahera fler besökare.

Lätt & rätt

- Väv in relevanta, lockande hållbarhetsbudskap i texterna på din hemsida och i sociala medier
- Skriv ut positiva hållbarhetstips för gäster, såsom "spara vatten så att alla kan njuta av sommaren"
 - Det sparar pengar och din hållbarhetsmedvetenhet synliggörs
- Bjud in en journalist från lokal-tidningen när ni ska dra igång ett nytt steg i ert hållbarhetsarbete

Konsten att tjäna pengar

Gör det inte för komplicerat

Ditt företags syfte är troligen inte att rädda världen. Men att vara delaktig i att rädda världen, samtidigt som vi tjänar pengar och skapar ett välmående företag är ingen motsats. För att lyckas är det viktigt att ta ett beslut, handla strategiskt och ta hänsyn till hela systemet.

Börja med de lägst hängande frukterna. Det är faktiskt enkelt och det kräver inga stora investeringar att spara pengar med snabba energi- och vattensparande åtgärder. Där kan du även engagera dina medarbetare och gäster att hjälpa till. Och de pengarna ni sparar kan användas till mer krävande investeringar, till exempel för att skapa er egna energi.

Om ni kommunicerar ert hållbarhetsarbete attraherar ni dessutom nya målgrupper. Medvetenheten kring miljö- och hållbarhetsfrågor ökar. 18,6 procent av besöksnäringens viktigaste målgrupp är miljömedvetna och gör socialt medvetna beslut, enligt Visit Sweden.

Men den största effekten av att sälja mer hållbara och kvalitativa produkter och upplevelser kan generellt sammanfattas med – nöjdare gäster. Det syns när ett företag värnar om sina gäster, anställda och naturen. Nöjda gäster är grundläggande för ett företag och en destination. En nöjd besökare återkommer oftare och blir en ambassadör som kommer rekommendera sina upplevelser till andra.

De företag och destinationer som klarar att möta och överträffa besökarnas förväntningar kommer att vara de som mest kostnadseffektivt kommer att kunna attrahera besökare framöver.

**Tillväxtverket och Västsvenska turistrådet
rapport "Hållbar besöksnäring"**

Visste du att?

Det finns lättillgängliga verktyg för att räkna ut hur mycket du kan tjäna, till exempel på: www.sustainabilityadvantage.com. Här kan du läsa mer om hur hållbarhet är länkad till ökad lönsamhet och ladda ned en gratis worksheet.

Källhänvisning

Bergkvist J. P., 2014. *Spela roll! Vägen till en hållbar svensk besöksnäring*. Visita.

Deutscher Tourismusverband e. V., 2016. *PRAXISLEITFADEN. Nachhaltigkeit im Deutschlandtourismus*.

Linden, L., 2017. *Stageplots, setlists & saving the world. Guide & checklista för hållbara events*. Karlskrona: Musik i Blekinge.

Robèrt K-H., Broman G., Waldron D., Ny H., Byggeth S., Cook D., Johansson L., Oldmark J., Basile G., Haraldsson H., MacDonald J., Moore B., Connell T., Missimer M., Daly E., and Johnson P., 2015. *Strategic Leadership towards Sustainability*. Karlskrona: Blekinge Institute of Technology.

Tillväxtverket, Västsvenska Turistrådet, 2012. *Hållbar besöksnäring*.

Visita, 2017. *SVERIGE – VI LÖSER DET! Rapport om hållbar besöksnäring*.

Visit Sweden, 2017. *Hållbarhet. En tillgång för Sverige. Strategi för att kommunicera Sverige som en hållbar destination*.

Willard, B., 2012. *The new sustainability advantage. Seven business case benefits of a triple bottom line*. Gabriola Island: New Society Publisher.

Webbplatser

De globala målen. <http://www.globalgoals.org/>

Biosfärområde Blekinge Arkipelag. <http://www.blekingearkipelag.se/>

Global Sustainable Tourism Council. <https://www.gstccouncil.org/>

Naturliga steget. <http://www.thenaturalstep.org/>

Swedish Welcome. <http://www.swedishwelcome.se/>

Länsstyrelsen, Gotlands län. <http://www.lansstyrelsen.se/Gotland>

Vår verksamhet är en del av ett större sammanhang. Vi lever, verkar och är beroende av det Blekingska landskapet, ett landskap som vi vill värna om - för vår och våra barns skull.

En ingång till att komma igång!

Du har hört begreppet Hållbar Utveckling och säkert har du en uppfattning, kanske kunskaper och till och med kompetens inom området. Eller känner du dig tveksam på nyttan, funderar över vad det innebär. Kanske du känner dig nyfiken och vill lära dig mer. Oavsett vilket är den här handboken tänkt att fungera som en ingång, till att komma igång, till att komma vidare.

Nytan med att arbeta mot ett mer hållbart företagande är flera.

- 1** Stärkt varumärke attraherar nya kunder.
- 2** Minskade utgifter som följd av minskat användande av resurser.
- 3** Mer motiverade medarbetare leder till nöjdare kunder.
- 4** Ökade intäkter till följd av att kunna ta mer betalt för kvaliteten.

Detta material är framtaget av Region Blekinge och Biosfärområde Blekinge Arkipelag i samverkan med Energikontor Sydost, i samsyn med Visita. Tack till Det Naturliga Steget och Blekinge Tekniska Högskola för kunskapsstöd och visst bild- och textmaterial.

Ansvar för tolkningar och innehåll i boken ligger dock helt på författarna.

VISITA